

Medicinpakken

**Målet med medicinpakken er at sikre, at
den rette borger får den rette medicin til
den rette tid**

I sikre hænder

Introduktion til medicinpakken

Fra rapporteringssystemet for utilsigtede hændelser ved vi, at 103.936 af de 155.419 rapporterede hændelser i kommunerne i 2019 handlede om medicin.

Sundhedsstyrelsen har i årsrapporten vedrørende plejehjemstilsynet 2012 peget på en række problemer omkring medicin håndteringen, bl.a. var der i den sundhedsfaglige dokumentation kun anført indikation for al medicinordination hos 87 % af de undersøgte beboere. Ifølge rapporten fik 83 % af plejehjemmene stillet krav om forbedringer omkring medicin håndteringen.

Styrelsen for Patientsikkerhed har i 2019 udgivet en vejledning om korrekt håndtering af medicin (4). Vejledningen beskriver hele processen for håndtering af medicin, inkl. modtagelse, opbevaring og bortskaffelse af medicin. Medicinpakken i I sikre hænder omhandler udelukkende de processer, der er direkte rettet mod den enkelte borger.

Medicinpakken skal gøre det nemmere at sikre processen omkring medicin håndteringen i kommunerne og forebygge fejl.

Medicinpakken er en del af I sikre hænder. I sikre hænder er et forbedringsprogram med mål om at give borgerne i ældreplejen en sikker pleje og behandling ved at reducere tryksår, medicinfejl, fald og infektioner. Det sker ved, at medarbejderne får metoder til at systematisere deres arbejdsgange. Programmet skal øge patientsikkerheden i kommunerne markant og give borgerne i ældreplejen en mere sikker pleje og behandling.

Målet med medicinindsatsen er:

- 300 dage uden medicinfejl, der kræver kontakt til læge

Indhold i medicinpakken

Medicinpakken er inddelt i tre områder, som tilsammen dækker vigtige dele af medicin håndteringen i kommunerne, og som beskriver *best practice* på området.

De tre områder er:

- 1) Medicin afstemning
- 2) Medicin dispensering
- 3) Medicin administration

I sikre hænder

1. Medicinafstemning

Efter alle udskrivninger af borgere fra sygehus afstemmes den pågældendes medicinliste med oplysninger om medicinordinationer og -ændringer modtaget fra sygehuset (ajourført Fælles Medicinkort, FMK).

Medicinafstemning omfatter nedenstående trin:

- Følgende information fremskaffes:
 - a) Lokalt medicinkort (LMK)
 - b) Den medicinoversigt, der ifølge sygehuset var gældende ved udskrivelsen (den ajourførte medicinliste fra FMK)
 - c) Oplysninger om medicinændringer, der er sket på sygehuset (udskrivningsrapport).
- LMK og den ajourførte medicinliste i FMK sammenholdes, og uoverensstemmelser og deres begrundelser noteres.
- Ved uoverensstemmelser kontaktes f.eks. udskrivende afdeling for at finde årsagen, eksempelvis om der foreligger begrundede ordinationer som grundlag for ændringer og plan.
- LMK opdateres ud fra de dokumenterede ændringer i den ordinerede medicin (FMK).

2. Medicindispensering

Medicindispensering omhandler:

- Dispensering
- Screening
- Henvendelse til praktiserende læge

Dispensering

Dispensering betyder, at personalet optæller eller tilbereder den ordinerede medicin. I vejledning fra Styrelsen for Patientsikkerhed indgår punkter, som det er relevant at tjekke i forbindelse med medicindosering i doseringsæsker og kontrol af modtaget dosispakket medicin, hvilket oftest sker hver 14. dag.

Screening

Ansvarlig sygeplejerske eller social- og sundhedsassistent gennemgår en gang om måneden borgerens medicin ifm. dispenseringen. Formålet med gennemgangen er at afsløre mulig uhensigtsmæssig medicinbrug, og hvor det kan være relevant, at lægen revurderer indikationen. På plejecentre og i hjemmesygeplejen/hjemmeplejen anvendes seponeringslisten fra Sundhedsstyrelsen.

Find seponeringslisten på www.sst.dk/da/viden/laegemidler/medicingennemgang/seponeringslisten

Henvendelse til praktiserende læge

På baggrund af screeningen vurderes behov for henvendelse til ordinerende læge om borgerens medicinering.

I sikre hænder

3. Medicinadministration

Medicinadministration betyder, at personalet udleverer medicin og hjælper borgeren med at indtage medicinen samt efterfølgende observerer borgeren.

I vejledning fra Styrelsen for Patientsikkerhed indgår punkter, som det er relevant at tjekke i forbindelse med personalets udlevering af medicin og hjælp til borgerne med at indtage medicin, hvilket oftest sker dagligt.

I sikre hænder

Målinger i forbindelse med medicinpakken

Hensigten med at måle i forbindelse med medicinpakken i kommunerne er at vise de forbedringer, der sker ved implementering af pakken i enhederne. Måling af kvalitet med henblik på udvikling og forbedring sker typisk med hyppige eller daglige målinger.

Til at måle kvaliteten på et givet område benyttes indikatorer. En indikator er en målbar variabel, som anvendes til at overvåge og evaluere kvaliteten.

Indikatorer kan groft opdeles i resultatindikatorer og procesindikatorer.

- Resultatindikatorer handler om, hvilket slutresultat enheden gerne vil opnå, f.eks. 300 dage uden medicineringsfejl, som kræver lægekontakt.
- Procesindikatorerne siger noget om, hvorvidt de arbejdsgange og processer, som leder frem til det opsatte resultatmål, bliver udført. F.eks. er en del af processen, at borgere får foretaget medicinafstemning efter udskrivelse fra sygehus.

Inspiration til indikatorer kan ses i dokumentet "Indikatorkatalog", der kan findes på www.isikrehaender.dk/indsatsomraader/medicin

I sikre hænder

Forbedringsmodellen

I I sikre hænder er arbejdet baseret på Forbedringsmodellen (Model for Improvement). Forbedringsmodellen er et enkelt og meget anvendeligt værktøj til at accelerere forandrings- og forbedringsprocesser.

Modellen består af to dele:

1. Svar på tre grundlæggende spørgsmål:

- Hvad ønsker vi at opnå?
- Hvordan ved vi, at en forandring er en forbedring?
- Hvilke forandringer kan iværksættes for at skabe forbedringer?

2. PDSA-cirklen (Plan-Do-Study-Act) er en systematisk metode til småskalaafprøvning, dvs. at forandringstiltag testes på en enkelt episode (fx hos én borger), hvor erfaringer fra en test danner grundlag for småjusteringer og nye test. Tanken med PDSA-cirklen er, at forbedringstiltag testes i småskala, indtil en optimal løsning, som fungerer i praksis, er fundet. Først derefter implementeres i stor skala. Metoden har vist sig velegnet til at skabe forbedringer i hurtigt tempo.

Læs mere om Forbedringsmodellen på www.patientsikkerhed.dk/forbedringsmodellen/

I sikre hænder

Forklaring på anvendte begreber

Dispensering: Personalet optæller eller tilbereder den ordinerede medicin.

Dosis: Den mængde medicin, borgeren skal have.

Dosisdispensering: Lægemedeldispensering til en given periode, som er pakket på apotek eller sygehusapotek til hvert enkelt administrationstidspunkt.

Indikation: Lægens begrundelse for, hvorfor medicinen gives.

Instruks: Ledelsens beskrivelse af arbejdsgange og af, hvordan sundhedspersoner m.fl. skal forholde sig under givne omstændigheder. Instrukser omfatter retningslinjer for ansvars- og kompetencefordeling mellem sundhedspersoner og anvisninger på, hvilke procedurer sundhedspersoner bør følge.

Medicinadministration: Personalets udlevering af medicin og hjælp til borgere med at indtage medicinen samt observation af borgeren.

Medicinordination: Ordination der beskriver, hvilket lægemiddel der skal tilføres en borger i hvilken dosering, med hvilken administrationsteknik, ad hvilken administrationsvej og på hvilken indikation.

Lokal medicinliste (medicinskema): En samlet oversigt over den medicin, borgeren er i behandling med, både receptpligtig medicin og håndkøbsmedicin samt naturlægemidler og kosttilskud.

Journalføring: Ordrede optegnelser over borgerens tilstand samt planlagt og udført pleje og behandling.

Kilde: Korrekt håndtering af medicin. Et værktøj for plejehjem, hjemmepleje, hjemmesygepleje, bosteder m.v., Styrelsen for Patientsikkerhed 2019.

I sikre hænder

Tjekliste til medicinadministration

For alle borgere gennemgås en tjekliste i forbindelse med daglig administration af medicin. Inden administration kontrolleres, at medicinlisten fra FMK er opdateret.

Den lokale tjekliste skal indeholde mindst 5 punkter fra tjeklisten i vejledningen fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

Tjekliste for medicinadministration	Ja	Nej	Ikke relevant
Punkter (min. 5) fra Korrekt Medicinhåndtering, STPS, 2019			

I sikre hænder

Tjekliste til medicindispensering

For alle borgere gennemgås tjekliste i forbindelse med dispensering af medicin i doseringsæsker og kontrol af dosispakket medicin. Inden dispensering kontrolleres, at medicinliste fra FMK er opdateret.

Den lokale tjekliste skal indeholde mindst 5 punkter fra tjeklisten i vejledningen fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

Tjekliste for medicindispensering	Ja	Nej	Ikke relevant
Punkter (min. 5) fra Korrekt Medicinhåndtering, STPS, 2019			

I sikre hænder

Skema til sikker medicinscreening

Til anvendelse på plejecentre og i hjemmeplejen/hjemmesygeplejen

Ved gennemgang af indikation for brug af lægemidlet, skal I tage udgangspunkt i seponeringslisten fra Sundhedsstyrelsen: www.sst.dk/da/viden/laegemidler/medicingennemgang/seponeringslisten.

Listen opdateres en gang årligt.

I kolonnen til højre skrives borgerens medicin. I kolonnen til venstre skrives vurdering af evt. seponering eller dosisjustering på baggrund af seponeringslisten.

Lægemidler	Vurdering pba. seponeringslisten

I sikre hænder

Links til lovgivning mv.

- 1) Sundhedsloven
<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=130455>
- 2) Lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed
<https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=138178>
- 3) Sundhedsstyrelsens vejledning om ordination og håndtering af lægemidler, VEJ nr 9429 af 30/06/2006
<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2006/9429>
- 4) Korrekt håndtering af medicin. Et værktøj for plejehjem, hjemmeplejen og bosteder, Styrelsen for Patientsikkerhed, 2019
<https://stps.dk/da/udgivelser/2019/korrekt-medicinhaandtering/~media/0E30EDB960FA47DBA41FDA577A0AB979.ashx>
- 5) Sundhedsstyrelsens vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp, VEJ nr 115 af 11/12/2009
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=129064>

